

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ПРОГРАМА
КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ
з нормативних навчальних дисциплін професійної підготовки
для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальності 014 Середня освіта (Історія)
за освітньо-професійною програмою Середня освіта (Історія та правознавство)
Кам'янець-Подільського національного університету
імені Івана Огієнка

2023-2024 навчальний рік

Розробники програми:

Адамовський В.І., кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри археології, спеціальних історичних і правознавчих дисциплін.

Семенюк-Прибатень А.В., кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри археології, спеціальних історичних і правознавчих дисциплін.

Ухвалено на засіданні кафедри археології, спеціальних історичних і правознавчих дисциплін

Протокол № 1 від 30 січня 2024 року

Завідувач кафедри О.М. Федьков

Затверджено радою з науково-методичної роботи і забезпечення якості вищої освіти історичного факультету

Протокол № 1 від 14 лютого 2024 року

Голова ради В.С. Степанков

Затверджено вченою радою історичного факультету

Протокол № 1 від 14 лютого 2024 року

Декан факультету А.Л. Глушковецький

ПОГОДЖЕНО

Керівник

групи забезпечення освітньої програми

В.І. Адамовський

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Атестація здобувачів вищої освіти спеціальності проводиться у відповідності до Закону України «Про вищу освіту», освітньо-професійної програми «Історія на правознавство» та навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти денної форми навчання за спеціальністю 014 Середня освіта (Історія). Забезпечення атестації здобувачів вищої освіти здійснюється згідно з Положенням про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція).

У відповідності до освітньо-професійної програми «Історія та правознавство» та навчального плану підготовки здобувачів ступеня вищої освіти бакалавр за спеціальністю 014 Середня освіта (Історія), затвердженого рішенням Вченої ради Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, формою атестації здобувачів вищої освіти є кваліфікаційний екзамен. Він передбачає оцінювання результатів навчання, визначених галузевим стандартом вищої освіти та освітньо-професійною програмою.

До структури кваліфікаційного екзамену входить оцінювання компетентностей з навчальних дисциплін професійної підготовки: основи теорії держави та права, конституційне право України, основи цивільного права, кримінальне право та процес.

Метою проведення кваліфікаційного екзамену є перевірка результатів навчання, набутих професійних знань та навичок у практичній діяльності здобувачів вищої освіти.

Для проведення атестації здобувачів освітнього рівня «Бакалавр» ОПП «Історія та правознавство» спеціальності 014 Середня освіта (Історія) створюється екзаменаційна комісія. Головою екзаменаційної комісії призначається фахівець у відповідній галузі або провідний науковець відповідного напрямку наукової діяльності. Головою екзаменаційної комісії також може призначатись науково-педагогічний працівник з напрямку підготовки/спеціальності, який не є працівником університету.

Розклад роботи кожної екзаменаційної комісії складається випусковою кафедрою, узгоджується з головою екзаменаційної комісії за встановленою формою. Кваліфікаційний екзамен проводиться на відкритому засіданні екзаменаційної комісії за участю не менше половини її складу за обов'язкової присутності голови екзаменаційної комісії.

До проходження атестації допускаються здобувачі вищої освіти, які в повному обсязі виконали навчальний план за СВО «Бакалавр». Остаточна ухвала про видачу студентові випускного курсу диплома з відзнакою виноситься на засіданні екзаменаційної комісії з урахуванням результатів його державної атестації та поданих матеріалів до екзаменаційної комісії.

Атестація завершується видачею документу державного зразка про присудження студентам ступеня бакалавра із присвоєнням освітньої кваліфікації: «Бакалавр середньої освіти (Історія). Професійної кваліфікації: «Вчитель історії та правознавства закладу загальної середньої освіти».

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Основи теорії держави і права

Предмет, метод та функції теорії держави та права.

Предмет теорії держави та права і її роль в оволодінні юридичними знаннями. Методологічне значення теорії держави та права. Загальнонаукові, спеціальнонаукові і приватнонаукові методи дослідження державно-правових явищ. Виникнення і розвиток загальнотеоретичної науки про державу та право (енциклопедія права, філософія права, загальна теорія держави та права). Загальнотеоретична юридична наука в Україні. Значення вивчення теорії держави та права для підготовки співробітників органів внутрішніх справ. Система учбового курсу теорії держави та права.

Поняття, походження і сутність держави.

Розуміння держави в історії державно-правової думки. Поняття держави, її соціальна цінність. Походження держави. Загальне і особливе в походженні держави. Ознаки, що відрізняють державу від самоуправління в первіснообщинному суспільстві. Розвиток держави, її історичні типи. Ознаки, що відрізняють державу від інших організацій суспільства. Правова держава та її основні ознаки. Правова держава і громадянське суспільство.

Держава і політична система суспільства.

Політична система суспільства, її основні функції та елементи. Політична діяльність як основний системоутворюючий фактор в політичній системі суспільства. Політична система України. Місце і роль держави в політичній системі. Політична і державна влада. Форми взаємодії держави з іншими суб'єктами політичної системи. Суверенітет держави і його зв'язок з суверенітетом народу і національним суверенітетом. Особливості положення держави в політичній системі України.

Форми держави.

Поняття форми держави. Співвідношення форми держави з її сутністю. Форма правління. Монархічна та республіканська форма правління. Їх види і основні риси. Поняття і види форм державного устрою. Унітарна держава, федерація, конфедерація, імперія, їх основні ознаки і особливості. Роль економічних, політичних, національних та інших факторів у виборі форми державного устрою. Поняття державно-правового режиму. Його співвідношення з формою правління, формою державного устрою. Види державно-правових режимів. Особливості елементів форм Української держави.

Механізм та функції держави.

Поняття функцій держави. Взаємозв'язок і взаємозалежність функцій держави, їх розвиток на різних етапах розвитку держави. Класифікація функцій держави. Внутрішні функції держави. Економічні функції і особливості їх здійснення в умовах ринкової економіки. Становлення і збагачення функцій соціального обслуговування. Екологічна функція. Розвиток функцій захисту правопорядку, охорони власності, прав і свобод громадян. Зовнішні функції

держави, їх розвиток у сучасному світі. Основні і неосновні функції. Постійні і тимчасові функції держави. Форми і методи здійснення функцій держави. Поняття механізму держави. Механізм держави як система державних організацій. Державні організації: поняття, основні ознаки, види. Поняття державного апарату, його співвідношення з механізмом держави. Принцип розподілу влад і структура державного апарату. Законодавча, виконавча і судова влади, їх соціальне призначення, основи організації і взаємодії. Вимоги до державного апарату в умовах демократичної правової держави. Органи внутрішніх справ у механізмі держави та їх роль у здійсненні державних функцій. Основні напрямки удосконалення організації і діяльності механізму Української держави та органів внутрішніх справ.

Поняття, походження та розвиток права.

Розуміння права в історії державно-правової думки. Поняття права, його соціальна цінність. Право як нормативний регулятор суспільних відносин. Історичні типи права. Функції права. Спеціально-юридичні функції права. Право і управління. Правові форми діяльності держави. Право і державний примус.

Об'єктивне право: поняття, ознаки, принципи, структура.

Поняття права, його відмінні ознаки. Різноманітність визначень права. Об'єктивне право. Сутність, зміст, структура і соціальна цінність об'єктивного права. Право і закон. Принципи права: загальноправові, міжгалузеві, галузеві, принципи інститутів права, їх характеристика. Структура та форми права.

Правоутворення та форми права.

Поняття правоутворення. Правотворчість як особлива форма соціального управління. Суб'єкти, принципи і стадії правотворчості. Правотворчість і юридична техніка. Поняття і види форм (джерел) права, їх особливості. Нормативно-правовий акт як основна форма (джерело) права. Види нормативно-правових актів, що регулюють діяльність органів внутрішніх справ. Дія нормативно-правових актів у часі, просторі та по колу осіб.

Норми права та інші соціальні норми.

Поняття соціальних норм. Види соціальних норм і їх особливості. Поняття норми права. Норма права як елемент права. Норма права як загальнообов'язковий стандарт поведінки. Норма права і стаття нормативно-правового акту. Види, структура і ефективність норм права. Співвідношення і взаємодія норм права з іншими соціальними нормами.

Система права та система законодавства.

Поняття системи права, її об'єктивна обумовленість і головні властивості. Системність як особлива властивість права. Норма права, правовий інститут, підгалузь права, галузь права, правовий комплекс як основні структурні елементи системи права; їх характеристика. Основи і принципи побудови і функціонування системи права. Предмет і метод правового регулювання як основи розподілу права на галузі і інститути права. Поняття і зміст системи законодавства, її співвідношення з системою права. Система законодавства України. Систематизація нормативно-правових актів. Кодифікація, інкорпорація та консолідація. Систематизація нормативних актів Міністерства внутрішніх справ України.

Форми реалізації права.

Поняття, форми реалізації норм права. Методи забезпечення реалізації норм права. Виконання як форма реалізації норм права. Використання як форма реалізації норм права. Дотримання як форма реалізації норм права. Соціальний і правовий зміст реалізації норм права. Реалізація норм права у сфері професійної діяльності органів внутрішніх справ.

Застосування права як особлива форма їх реалізації.

Поняття застосування норм права як особливої форми їх реалізації. Суб'єкти і стадії застосування норм права. Вимоги правильного застосування норм права. Акти застосування норм права. Прогалини в законодавстві і шляхи їх усунення. Аналогія права і аналогія закону. Юридичні колізії та шляхи їх вирішення. Особливості застосування норм права органами внутрішніх справ. Вимоги правильного застосування норм права органами внутрішніх справ. Акти застосування норм права, що видаються органами внутрішніх справ.

Тлумачення норм права і його значення в діяльності ОВС.

Поняття, необхідність і цілі тлумачення нормативно-правових актів. Види і способи тлумачення норм права. Акти тлумачення норм прав, поняття і класифікація. Тлумачення правових норм в правозастосовчій діяльності. Тлумачення норм права, що здійснюється працівниками органів внутрішніх справ.

Правові відносини.

Поняття і основні риси правових відносин. Види правовідносин і критерії їх класифікації. Склад і зміст правовідносин. Поняття і види суб'єктів правовідносин. Правосуб'єктність: правоздатність, дієздатність, деліктоздатність. Органи внутрішніх справ як суб'єкт правовідносин. Поняття та види суб'єктів правовідносин. Поняття та види об'єктів правовідносин. Юридичні факти: поняття і класифікація. Особливості правовідносин за участю органів внутрішніх справ.

Правова поведінка.

Соціальна поведінка і її види. Нормативна поведінка. Право і поведінка. Правова поведінка: поняття, ознаки, структура. Види і співвідношення з іншими видами соціальної поведінки. Поняття і ознаки правомірної поведінки. Правові наслідки правомірної поведінки. Стимулювання і заохочення правомірної поведінки, засоби її охорони і захисту. Правопорушення: поняття і ознаки. Види правопорушень. Професійна правова поведінка співробітників органів внутрішніх справ.

Правова свідомість та правова культура.

Право. Правосвідомість і духовне життя суспільства. Структура правосвідомості. Джерела формування правосвідомості. Правова ідеологія і правова психологія, їх співвідношення. Види правової свідомості. Правова культура. Структура та види правової культури. Професійна правосвідомість та правова культура співробітників органів внутрішніх справ.

Юридична відповідальність.

Юридична відповідальність: поняття, ознаки. Види юридичної відповідальності. Перспективна юридична відповідальність. Ретроспективна юридична відповідальність. Підстави притягнення та звільнення від юридичної

відповідальності. Функції юридичної відповідальності. Принципи юридичної відповідальності і їх характеристика. Поняття дисципліни і її види. Суспільний порядок і правопорядок: поняття, зміст і співвідношення.

Державна дисципліна, законність та правопорядок.

Державна дисципліна: поняття і форми виявлення (трудова, планова, фінансова, виробнича і т.п. дисципліна). Поняття законності і її зміст. Принципи законності. Нормативно-правова основа законності. Гарантії законності. Законність як конституційний принцип організації і діяльності ОВС. Роль ОВС у охороні і зміцненні законності і правопорядку.

Правове регулювання та його механізм.

Поняття і форми правового впливу на суспільні відносини. Правове регулювання: поняття, предмет, метод, межі. Стадії процесу правового регулювання. Типи правового регулювання. Механізм правового регулювання: поняття, основні елементи, їх зв'язок і взаємодія. Ефективність механізму правового регулювання. Особливості механізму правового регулювання у сфері діяльності органів внутрішніх справ.

Правовий статус особи і роль ОВС в його забезпеченні.

Людина, особа, громадянин. Поняття і основні елементи правового статусу особи. Діяльність органів внутрішніх справ як елемент системи гарантій здійснення прав, свобод і обов'язків громадян. Основні напрямки діяльності органів внутрішніх справ по забезпеченню здійснення прав, свобод і обов'язків громадян. Підстави і межі втручання працівників органів внутрішніх справ в процес здійснення громадянами їх прав, свобод і обов'язків.

Правова система: поняття, характеристика елементів.

Правова система. Співвідношення правової системи і системи права. Статичні елементи правової системи. Динамічні елементи правової системи. Юридична практика в правовій системі. Правова система України та перспективи її розвитку.

Основні правові системи сучасності.

Порівняльне правознавство як наука. Різноманітність сучасних правових сімей: поняття та види. Романо-німецька правова сім'я і її особливості. Структура і джерела англосаксонського права. Мусульманське право. Інші правові системи.

ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Бурдін М. Ю., Логвиненко І. А., Лазарєв В. В. Теорія держави та права у визначеннях та схемах : довідник. Харків : ХНУВС, 2021. 108 с.
2. Загальна теорія права : підручник / О. В. Петришин, В. В. Лемак, С. І. Максимов та ін.; Національний юридичний університет ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2020. 568 с.
3. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М.І. Козюбри. – К.: Ваіте, 2015. – 392 с.
4. Історія держави і права України: навчальний посібник / Трофанчук Г.І. – К.: Юрінком Інтер, 2019. – 700 с.
5. Історія держави і права України: навчальний посібник / Шигаль Д. А. - Харків: «Право», 2018. – 252 с.

6. Кельман М. С., Котуха О. С., Коваль І.М. Теорія держави і права: підручник/ за заг. ред. д.ю.н., проф. М.С.Кельмана. Тернопіль, 2018.
7. Коталейчук С.П. Теорія держави та права: навч. посібник для підготовки до держ. іспитів. – К.: КНТ, 2009. – 320 с.
8. Кравчук М.В. Теорія держави і права (опорні конспекти): Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. 3-є – вид., змін. й доповн. / М.В. Кравчук (авт.-упоряд.). – К.: Всеукраїнська асоціація видавців "Правова єдність", 2014. – 608 с.
9. Крестовська Н. М., Матвеева Л. Г Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести: підручник. 2-ге вид., випр. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 584 с.
- 10.Петришин О. В., Погребняк С. П., Смородинський В. С. та ін. Теорія держави і права; за ред. О.В.Петришина.-Х.: Право, 2015. – 368 с.
- 11.Середа Г.П., Стеценко С.Г. Проблеми теорії держави і права: Навчальний посібник у визначеннях та схемах. – К.: КНТ, 2009. – 184 с.
- 12.Скакун О. Ф. Теорія права і держави [Текст] : підручник - 4-те вид., доп. і перероб. - Київ : Правова єдність : Алерта, 2014. - 524 с.
- 13.Скакун О.Ф. Теорія права і держави: Підручник. – 4-те видання. – К.: Алерта, 2017. – 528с.
- 14.Теорія держави і права : [підручник] / [за вимогами кредитно модульної системи навчання] / Є.О. Гіда, Є.В. Білозьоров, А.М. Завальний та ін.; за заг. ред. Є.О. Гіди. – К. : ФОП О.С. Ліпкан, 2011. – 576 с.
- 15.Теорія держави і права : навч. посіб. / [О. О. Тихомиров, М. М. Мікуліна, Ю.А. Іванов та ін.] ; за заг. ред. Л. М. Стрельбицької. – Київ : Кондор Видавництво, 2016. – 332 с.
- 16.Теорія держави і права : підручник / [О. М. Бандурка, О. М. Головка, О. С. Передерій та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. М. Бандурки ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 416 с
- 17.Тетарчук І., Дяків Т. Теорія держави і права: навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2017. – 184 с.

Конституційне право України

Конституційне право – провідна галузь національного права України.

Поняття та предмет галузі конституційного права. Місце та роль конституційного права в системі національного права України. Конституційно-правові норми та їх специфіка. Підстави класифікації та види конституційно-правових норм. Конституційно-правові принципи та інститути. Поняття, структура та специфіка конституційно-правових відносин. Поняття та система джерел конституційного права України. Відповідальність в конституційному праві. Предмет, система, джерела та функції науки конституційного права.

Конституція України та її розвиток.

Поняття, ознаки та предмет конституції. Структура та види конституцій. Основні положення теорії конституціоналізму: сутність, функції, риси та

юридичні властивості конституції. Охорона конституції. Історія конституційного розвитку України. Порядок прийняття, введення в дію Конституції України та внесення до неї змін. Поняття, основні етапи та головні напрямки новітньої конституційної реформи в Україні.

Конституційний лад і його закріплення в конституції України.

Поняття конституційного ладу та його співвідношення з суспільним та державним ладом. Закріплення загальних засад конституційного ладу в Конституції України. Народний суверенітет і його співвідношення з національним і державним суверенітетом. Форми здійснення народовладдя. 4. Форма правління, територіального устрою та державно-правового режиму згідно Конституції України. Україна – суверенна і незалежна держава, демократична, правова, соціальна держава. Конституція про основні функції і обов'язки Української держави. Захист конституційного ладу України.

Основи правового статусу людини і громадянина. громадянство України. правове становище іноземців та осіб без громадянства. правовий статус біженців

Поняття та види правових статусів людини і громадянина. Поняття та елементи конституційного правового статусу людини та громадянина. Основні принципи правового статусу людини і громадянина та їх конституційне закріплення. Громадянство України: поняття, ознаки, принципи. Належність, набуття та припинення громадянства України. Повноваження органів, організацій і посадових осіб по вирішенню питань громадянства України. Виконання рішень, прийнятих з питань громадянства України. Поняття правового статусу іноземців та осіб без громадянства. Правове регулювання перебування іноземців та осіб без громадянства в Україні. Відповідальність іноземців та осіб без громадянства за порушення законів України. Правовий стан біженців в Україні.

Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина.

Поняття, природа та риси конституційних прав та свобод людини і громадянина. Класифікація конституційних прав і свобод людини і громадянина. Конституційні гарантії захисту та практичного здійснення прав та свобод людини і громадянина. Конституційні обов'язки людини і громадянина. Класифікація конституційних обов'язків людини і громадянина.

Народне волевиявлення.

Поняття та види виборів, їх соціальні функції. Виборче право і виборча система. Особливість виборчої системи України. Конституційні принципи виборчого права України. Виборчий процес в Україні: поняття та стадії, законодавче регулювання стадій виборчого процесу. Поняття та види референдумів, їх соціальні функції. Предмет референдуму. Призначення та проведення референдумів. Відповідальність за порушення виборчих прав громадян.

Конституційна система органів державної влади.

Державний механізм та державний апарат України. Поняття та ознаки органу державної влади. Конституційна система органів державної влади України. Принципи організації і діяльності державних органів України та їх закріплення в Конституції України.

Конституційно-правовий статус Верховної Ради України.

Верховна Рада України — парламент України. Поняття та ознаки парламенту. Види парламентів. Чисельний склад та структура Верховної Ради України. Строки повноважень ВРУ. Дострокове припинення повноважень ВРУ. Компетенція та акти Верховної Ради України. Статус народного депутата України. Сесія Верховної Ради України. Розгляд питань на пленарних засіданнях Верховної Ради України. Комітети і комісії Верховної Ради України: склад, порядок формування, функції та повноваження. Посадові особи Верховної Ради України. Поняття та стадії законодавчого процесу. Особливості проходження конституційних законів. Депутатські фракції, коаліція депутатських фракцій, Погоджувальна рада депутатських фракцій у Верховній Раді України. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини: функції та повноваження.

Президент України.

Місце і роль Президента України в механізмі державної влади. Компетенція Президента України. Строк повноважень Президента України. Конституція України про підстави і порядок дострокового припинення повноважень Президента України. Апарат та акти Президента України. Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим.

Кабінет Міністрів України, інші органи виконавчої влади.

Поняття, ознаки та система виконавчої влади в Україні. Конституційний статус Кабінету Міністрів України. Склад та порядок формування Кабінету Міністрів України. Компетенція Кабінету Міністрів України. Акти Кабінету Міністрів України. Припинення повноважень Кабінету Міністрів України. Апарат Кабінету Міністрів України. Центральні органи виконавчої влади. Місцеві органи виконавчої влади: система, порядок формування, повноваження.

Конституційні засади судової влади в Україні. Конституційний суд України. прокуратура.

Судова влада. Конституційні принципи та засади правосуддя. Система судових органів України. Місце Конституційного Суду України в механізмі державної влади. Склад, порядок формування та повноваження Конституційного Суду України. Процедура розгляду справ Конституційним Судом України. Суди загальної юрисдикції: система та компетенція. Спеціалізовані суди: система та компетенція. Конституційний статус суддів та судочинство в Україні. Вища рада правосуддя: порядок формування, склад та компетенція. Конституційні основи організації і діяльності прокуратури.

Територіальний устрій України.

Поняття та конституційні засади територіального устрою України. Система адміністративно-територіально устрою України. Конституційно-правовий статус Автономної Республіки Крим. Конституційно-правовий статус Верховної Ради Автономної Республіки Крим. Рада міністрів Автономної Республіки Крим. Гарантії та забезпечення статусу і повноважень Автономної Республіки Крим.

ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Конституційне право : підручник / Ю. Г. Барабаш, О. М. Бориславська, В. М. Венгер ; ОБСЄ. - Київ : ВАІТЕ, 2021. - 528 с.
2. Конституційне право України: підручник [Електронний ресурс] / О. С. Бакумова, Т. І. Гудзь, М. І. Марчука // Харків. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://cutt.ly/JZtptq2>.
3. Конституційне право України : навч. посібник [для підгот. до іспиту за кредитно-модульною сист. навчання]. – 2-е вид., перероб. і доп. / В. О. Боняк, В. А. Завгородній, А. В. Самотуга, Л. А. Філянїна. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. – 293 с.
4. Конституційне право України: підруч. 8-е вид. перероб. та допов. Ужгород: Гельветика, 2018. 410 с.
5. Конституційне право України: посіб. для підгот. до іспитів / [Ю. Г. Барабаш та ін.]. 4-те вид., перероб. та допов. Харків: Право, 2017. 369 с.
6. Конституційне право України: прагматичний курс :навч. посіб. / М. В. Афанасьєва, Ю. Ю. Бальцій, Ю.Д. Батан (та ін.); за заг. ред.. М. В. Афанасьєвої, А. А. Єзерова Одеса: Юридична література, 2017. 256 с.
7. Совгіря О. В. Конституційне право України. Повний курс: навчальний посібник / О. В. Совгіря, Н. Г. Шукліна. – Київ: Юрінком Інтер, 2021. 556 с.
8. Совгіря О. В., Шукліна Н. Г. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 556 с.
9. Совгіря О. В., Шукліна Н. Г. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 556 с.
10. Тертишник В. М. Конституція України: науково-практичний коментар / В. М. Тертишник. – Київ: Алерта, 2022. 430 с.

Основи цивільного права

Загальна характеристика цивільного права України.

Цивільне право як приватне право. Предмет і метод цивільного права. Принципи цивільного права. Система цивільного права. Цивільне право у системі права. Джерела (форми) цивільного права. Цивільне право України та приватноправові системи сучасності. Цивільне право України як наука та навчальна дисципліна.

Цивільні правовідносини.

Поняття цивільних правовідносин. Види цивільних правовідносин. Структура цивільних правовідносин. Підстави їх виникнення, зміни і припинення.

Фізичні та юридичні особи як учасники цивільних відносин.

Цивільна правоздатність фізичної особи. Цивільна дієздатність фізичної особи. Визнання фізичної особи безвісно відсутньою та оголошення її померлою: підстави та правові наслідки. Поняття, ознаки та загальна характеристика юридичних осіб. Види юридичних осіб. Господарські товариства. Порядок створення та припинення юридичної особи.

Об'єкти цивільних прав.

Поняття об'єктів цивільного права. Класифікація речей.

Строки та терміни в цивільному праві.

Поняття, значення та правова природа строків (термінів) у цивільному праві. Види цивільно-правових строків (термінів). Порядок визначення та обчислення строків (термінів). Позовна давність: обчислення, зупинення перебігу, переривання, правові наслідки спливу.

Правочини.

Поняття правочину, його ознаки та види. Умови дійсності правочину. Форма правочину. Недійсні правочини. Правові наслідки недійсності правочину.

Спадкові правовідносини.

Загальна характеристика спадкового права. Спадкування за заповітом. Спадкування за законом. Здійснення права на спадкування. Особливості спадкування окремих видів майна. Спадковий договір.

Зобов'язальне право.

Поняття та ознаки зобов'язань. Види зобов'язань. Виконання зобов'язань. Забезпечення виконання зобов'язання. Припинення зобов'язання.

Загальні положення про цивільно-правовий договір. Договори про передачу майна у власність.

Поняття, види, зміст, порядок укладення, зміни та розірвання договору. Договори про передачу майна у власність. Договір купівлі-продажу. Договір роздрібної купівлі-продажу. Договір поставки. Договір контрактації. Договір постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу. Договір міни. Договір дарування. Договір ренти. Договір довічного утримання.

Окремі види договорів.

Договір найму (оренди). Договір прокату. Договір найму (оренди) земельної ділянки. Договір найму будівлі або іншої капітальної споруди. Договір найму (оренди) транспортного засобу. Договір лізингу. Договір найму (оренди) житла. Договір позички.

ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Іванов Ю.Ф., Курилiна О.В., Іванова М.В. Цивільне право України. У 2-х томах. Том 1. Навчальний посiбник. Київ, Алерта, 2019. 342 с. 17
2. Іванов Ю.Ф., Курилiна О.В., Іванова М.В. Цивільне право України. У 2-х томах. Том 2. Навчальний посiбник. Київ, Алерта, 2019. 346 с.
3. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / За заг. ред. Бобрика В.І. К.: «Центр учбової лiтератури», 2016. 784 с.
4. Цивільне право. Альбом схем : навч. посiб. : у 2 ч. Ч. 1 / Є. О. Мічурiн, О. Р. Шишка. – Вид. 6-те, перероб. – Харків : Право, 2022. – 220 с
5. Цивільне право (загальна частина) : навч. посiбник / О.В. Кіріяк, Ю.П. Пацуркiвський, М.М. Гудима-Підвербецька. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 304 с.
6. Цивільне право України : навч. посiб. до складання вступ. випробування в магістратуру у форматі ЗНО / В. І. Борисова, К. Ю. Іванова, Б. П. Карнаух, Ю. Є. Ходико. – Харків : Право, 2021. – 396 с.
7. Цивільне право України: підручник. 2-е вид., перероб. і доп. У 2 частинах. За

ред. проф. Р.Б. Шишки (кер. авт. кол.), Ч. 1. Загальна. К.: Видавництво Ліра-К, 2018. 736 с.

8. Цивільне право України: підручник. 2-е вид., перероб. і доп. У 2 частинах / за ред. проф. Р.Б. Шишки (кер. авт. кол.), Ч. 1. Загальна. К.: Видавництво Ліра-К, 2018. 736 с.
9. Цивільне право: підручник: у 2 т. / В.І. Борисова (кер. авт. кол.), Л.М. Баранова, М.В. Домашенко та ін.; за ред. В.І. Борисової, І.В. Спасибо-Фатєєвої, В.Л. Яроцького. 2-ге вид., переробл. та допов. Х.: Право, 2014. Т.1. 656 с.

Кримінальне право та процес

Поняття кримінального права України

Закон про кримінальну відповідальність. Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі та просторі. Поняття кримінального права як самостійної галузі права. Завдання та функції кримінального права. Конституція України та її значення для кримінального права. Кримінальне право і суміжні галузі (системи) права: конституційне право, адміністративне право, кримінальне процесуальне, кримінально-виконавче, міжнародне право. Система кримінального права.

Кримінальне правопорушення та кримінальна відповідальність

Поняття кримінального правопорушення. Класифікація кримінальних правопорушень. Ознаки кримінального правопорушення. Поняття та види стадій вчинення кримінального правопорушення. Кримінальна відповідальність як вид юридичної відповідальності, її поняття та ознаки. Форми реалізації кримінальної відповідальності. Кримінальна відповідальність і кримінально-правові відносини: суб'єкти, об'єкт і зміст.

Склад кримінального правопорушення та його характеристика

Поняття складу кримінального правопорушення і його значення. Елементи та ознаки складу кримінального правопорушення, їх зміст і органічна єдність. Поняття та значення об'єкта та об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Поняття та значення суб'єкта та суб'єктивної сторони кримінального правопорушення.

Співучасть у кримінальному правопорушенні. Покарання

Поняття та ознаки співучасті у кримінальному правопорушенні. Види співучасників. Поняття покарання за кримінальним правом України, його ознаки. Мета покарання. Поняття, ознаки та значення системи покарань. Класифікація покарань. Поняття і загальні засади призначення покарання, зміст їх критеріїв. Значення для призначення покарання обставин, що пом'якшують (ст. 66 КК) і обтяжують (ст. 67 КК) покарання, їх види та характеристика.

Поняття та завдання кримінального процесуального права

Поняття кримінального процесуального права, його предмет та методи. Завдання кримінального процесу. Поняття, види та структура кримінальних процесуальних норм. Джерела кримінального процесуального права України. Кримінальне процесуальне законодавство та його система. Співвідношення

кримінального процесу (кримінального провадження) з іншими видами діяльності.

Поняття суб'єктів кримінального процесу та їх класифікація

Поняття і класифікація суб'єктів кримінального провадження, сторони кримінального провадження. Суд (суддя), присяжний як суб'єкти кримінальної процесуальної діяльності. Слідчий суддя та його повноваження у кримінальному процесі. Прокурор та його повноваження у кримінальному процесі. Слідчий, керівник органу досудового розслідування та їх повноваження. Оперативні підрозділи як суб'єкти кримінального провадження. Підозрюваний, обвинувачений, їх процесуальне становище. Захисник у кримінальному процесі, його права та обов'язки. Потерпілий та його представник у кримінальному процесі. Свідок у кримінальному процесі, його права, обов'язки та відповідальність. Експерт і спеціаліст у кримінальному процесі. Відводи учасників кримінального провадження.

Поняття заходів забезпечення кримінального провадження

Поняття, види та класифікація заходів забезпечення кримінального провадження. Запобіжні заходи: поняття та види. Мета і підстави застосування запобіжних заходів. Загальний порядок застосування запобіжних заходів. Зміна чи скасування запобіжного заходу.

Стадії кримінального провадження

Поняття, значення, завдання та форми досудового розслідування. Поняття, суть, значення, види та класифікація слідчих (розшукових) дій. Поняття та значення повідомлення особі про підозру. Зупинення та форми закінчення досудового розслідування. Підсудність та підготовче судове провадження. Судовий розгляд. Провадження в суді апеляційної та касаційної інстанції. Провадження за нововиявленими обставинами. Виконання судових рішень.

ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник : у 3 т. Київ : Дакор, 2018. Т. 1 : Загальні засади. 562 с.
2. Конопельський В.Я., Плужнік О.І., Резніченко Г.С. Основи кримінального права : навчальний посібник. Одеса : ОДУВС, 2021. 302 с.
3. Кримінальне право України : Загальна частина : навчальний посібник для студентів, курсантів, аспірантів, докторантів, наук.-пед. працівників юрид. фак.закл. вищ. освіти. Видання 2-ге, змінене та доповнене. Львів, 2019. 666 с.
4. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / А.А. Васильєв, Є.О. Гладкова, О.О. Житний та ін. ; за заг. ред. проф. О.М. Литвинова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 428 с.
5. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / В.І. Борисов, В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін та ін. ; за ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2015. 528 с.
6. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / Ахмедов Махір Байрам огли, Бабенко А.М. та ін. ; за заг. ред. В.Я. Конопельського, В.О. Меркулової. Одеса, ОДУВС, 2021. 452 с.
7. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / за заг. ред. В.М.

- Бесчастного та О.М. Джужи. Київ : Дакор, 2018. 386 с.
8. Кримінальне право України. Особлива частина: навч. посіб. / А. А. Васильєв, О. О. Житний, Є. О. Гладкова та ін.; за заг. ред. проф. О. М. Литвинова. Харків: Право, 2020. 656 с.
 9. Кримінальний процес : підручник / І. В. Басиста, Р. І. Благута, І. В. Гловюк та ін. ; за заг. ред. А. Я. Хитри, Р. М. Шехавцова. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. Ч. 1. 492 с.
 10. Кримінальний процес України: у питаннях і відповідях : навч. посіб. / авт. кол. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. Т. Г. Фоміної. Харків: ХНУВС, 2021. 300 с.
 11. Кримінальний процес : навч. посібник / Ю.П. Аленін, Л.І. Аркуша; НУ «Одеська юридична академія» [Електронне видання]. Одеса : Фенікс, 2020. 582 с.
 12. Кримінальний процес: підручник за заг. ред. проф. Канціра В.С. та ін. Львів, 2015. 420 с.
 13. Кримінальний процес України: загальна частина: підручник / О. О. Волобуєва, Л. М. Лобойко, Т. О. Лоскутов та ін. Київ: ВД «Дакор», 2015. 172 с.
 14. Лобойко Л. М. Кримінальний процес : підручник. Київ: Істина, 2014. 432 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Критерії оцінювання знань студентів з комплексного кваліфікаційного екзамену з нормативних та вибіркових навчальних дисциплін професійної підготовки визначенні згідно з «Положенням про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція)».

Комплексний кваліфікаційний екзамен з нормативних та вибіркових навчальних дисциплін професійної підготовки є окремим кредитним модулем і оцінюється за 100 – бальною шкалою.

Таблиця відповідності шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Національна шкала	Критерії оцінювання
відмінно (90-100 балів)	теоретичний зміст дисциплін, що є складовими комплексного іспиту за фахом засвоєний студентом повністю, необхідні практичні навички роботи з навчальним матеріалом повністю сформовані, всі навчальні завдання, що передбачені програмою комплексного екзамену за фахом, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією

	незначною помилкою
добре (82-89 балів)	теоретичний зміст дисциплін, що є складовими комплексного екзамену за фахом засвоєний повністю, необхідні практичні навички роботи з навчальним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, що передбачені програмою комплексного екзамену за фахом, виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота має дві-три незначні помилки.
добре (75-81 бал)	теоретичний зміст дисциплін, що є складовими комплексного екзамену за фахом засвоєний повністю, практичні навички роботи з навчальним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, що передбачені програмою комплексного екзамену за фахом, виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота має декілька незначних помилок або одну-дві значні помилки.
задовільно (67-74 бали)	теоретичний зміст дисциплін, що є складовими комплексного екзамену за фахом засвоєний не повністю, але прогалини в знаннях не носять істотного (системного) характеру, необхідні практичні навички роботи з навчальним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою комплексного екзамену за фахом навчальних завдань виконана, деякі з виконаних завдань містять помилки, робота з трьома значними помилками
задовільно (60-66 балів)	теоретичний зміст дисциплін, що є складовими комплексного екзамену за фахом засвоєний частково, деякі практичні навички роботи з навчальним матеріалом не сформовані, частина передбачених програмою комплексного екзамену за фахом завдань не виконана, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, відповідь фрагментарна, непослідовна.
Незадовільно (35-59 балів)	можливість повторного складання
Незадовільно (1-34 бали)	незадовільно з обов'язковим повторним курсом

Рейтингова оцінка з комплексного кваліфікаційного екзамену	Підсумкова оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
---	---	--------------------------------------

90-100 і більше	A (відмінно)	відмінно
82-89	B (дуже добре)	добре
75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	задовільно
60-66	E (задовільно)	
35-59	FX	незадовільно
34 і менше	F	